

زبان به مثابه معجزه
قرآن متن اصلی فرهنگ عربی

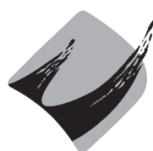
Navid Kermani
Sprache als Wunder. Der Koran als Grundtext der arabischen Kultur
Vontobel-Stiftung, 2009

-
- سرشناسه: کرمانی، نوید، ۱۹۶۷ - م.
Kermani, Navid, 1967
عنوان و نام پدیدآور: زبان به مثابه معجزه: قرآن متن اصلی فرهنگ عربی/نوید کرمانی؛ ترجمه ملیحه احسانی نیک، لیلا ذوالقدری.
مشخصات نشر: تهران: کرگدن، ۱۳۹۹.
مشخصات ظاهری: ۱۴۴ ص.؛ ۲۱/۵×۱۴/۵ س.م.
فروست: مجموعه اسلام پژوهی، ۴.
شابک: 978-622-642079-2
وضعیت فهرست نویسی: فیپا
یادداشت: عنوان اصلی: Sprache als Wunder der Koran als Grundtext der arabischen Kultur, 2009.
یادداشت: نمایه.
عنوان دیگر: قرآن متن اصلی فرهنگ عربی.
موضوع: قرآن-- مسائل لغوی
موضوع: Qur'an -- Language, Style
شناسه افزوده: احسانی نیک، ملیحه، ۱۳۵۸ - ، مترجم
شناسه افزوده: ذوالقدری، لیلا، ۱۳۵۶ - ، مترجم
رده بندی کنگره: BPA۲/۲
رده بندی دیویی: ۲۹۷/۱۵۳
شماره کتاب شناسی ملی: ۷۳۶۴۵۱۷
وضعیت رکورد: فیپا
-

زبان به مثابه معجزه قرآن متن اصلی فرهنگ عربی

نوید کرمانی

ترجمه
ملیحه احسانی نیک و لیلا ذوالقدری

نشر کرگدن

همه حقوق برای نشر کرگدن محفوظ است.

www.kargadanpub.com

[telegram.me/kargadanpub](https://t.me/kargadanpub)

[instagram.com/kargadan.pub](https://www.instagram.com/kargadan.pub)

مجموعه اسلام پژوهی - ۴

دبیر مجموعه: مهرداد عباسی

زبان به مثابه معجزه: قرآن متن اصلی فرهنگ عربی

نویسنده: نوید کرمانی

مترجمان: ملیحه احسانی نیک و لیلا ذوالقدری

ویراستار علمی: مهرداد عباسی

ویراستار فنی: زهرا اسحق زاده

مدیر هنری: سحر ترهنده

ناظر چاپ: علی محمدپور

لیتوگرافی: نقش سبز

چاپ و صحافی: زعفران

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۴۲۰-۷۹-۲

چاپ اول: ۱۳۹۹

تیراژ: ۷۰۰ نسخه

قیمت: ۳۰۰۰۰ تومان

یادداشت دبیر مجموعه

از زمان تدوین قرآن به عنوان نخستین و معتبرترین منبع مکتوب اسلامی تا به امروز، دانشمندان مسلمان آثاری پُرشمار در عرصه‌های گوناگون تفسیر، حدیث، تاریخ، فقه، اخلاق، کلام و فلسفه تألیف کرده‌اند و کتابخانه‌ای غنی از علوم اسلامی به جای گذاشته‌اند. شناخت دقیق و عمیق این میراث مکتوب از مهم‌ترین برنامه‌ها در پژوهش‌های معاصر در حوزه اسلام است. مجموعه «اسلام‌پژوهی» مجالی است برای معرفی و انتشار آثاری که به نحوی نظام‌مند و با استفاده از روش‌ها و ابزارهای نوین به پژوهش در این میراث پرداخته‌اند.

اینک و در آستانه دهه سوم سده بیست و یکم میلادی بی‌تردید نمی‌توان اسلام‌پژوهی را در مرزها و محدوده‌های جغرافیایی، زبانی و عقیدتی محصور کرد و هیچ محقی را از پژوهش درباره متون مقدس اسلام و بررسی عقاید و اعمال مسلمانان بازداشت. قرآن متنی وحیانی متعلق به ادبیات مکتوب جهان است و تاریخ جزیره العرب در زمان ظهور اسلام بخشی مهم از تاریخ خاورمیانه در دوران باستان متأخر به شمار می‌آید. وانگهی، مرزهای جهان اسلام در دنیای معاصر بسیار گسترده‌تر از سده‌های پیشین است و مسلمانان فراوانی در اقصا نقاط دنیا از جمله اروپا، امریکا، چین، روسیه و اندونزی حضور دارند. از این رو، کاملاً طبیعی است که محققان رشته‌های گوناگونی چون زبان‌شناسی، نشانه‌شناسی، باستان‌شناسی، قوم‌شناسی، مردم‌شناسی، دین‌شناسی و نیز مطالعات تاریخ سیاسی، تاریخ اجتماعی و تاریخ فرهنگی با خاستگاه‌ها و رویکردهای متنوع و متکثر مستقیم یا غیرمستقیم به شناخت

اسلام و اندیشه و عمل مسلمانان روی آورند. امروزه مطالعهٔ دین اسلام از جنبه‌های گوناگون به برنامه‌ای پژوهشی در محافل علمی بسیاری از کشورهای جهان، به‌ویژه دانشگاه‌ها و مؤسسه‌های تحقیقاتی اروپا و امریکای شمالی، تبدیل شده است. در چند دههٔ اخیر، انتشار آثار متعددی در شکل‌های گوناگون تک‌نگاری، مجموعه‌مقاله، کتاب راهنما، دست‌نامه و دائرةالمعارف در برنامهٔ کار برخی ناشران بزرگ و معتبر غربی قرار گرفته است، تا جایی که مجموعه‌هایی خاص را به موضوعات مرتبط با اسلام و اندیشهٔ اسلامی اختصاص داده‌اند.

مجموعهٔ «اسلام‌پژوهی» در پی این است که از طریق ترجمهٔ برخی آثار معتبر در حوزهٔ مطالعات اسلام که به زبان‌های اروپایی منتشر می‌شوند، تصویری واقعی از پیش‌فرض‌ها، مسئله‌ها، روش‌ها و دیدگاه‌های جدید در این حوزه عرضه کند و رهیافت‌ها و چشم‌اندازهای نوین اسلام‌پژوهی را پیش روی پژوهشگران و علاقه‌مندان قرار دهد. هدف پدیدآوردن‌گان این مجموعه نه صرفاً کاری حرفه‌ای برای برگردان چند کتاب از زبانی به زبان دیگر، بلکه تلاشی است در جهت دفاع از پژوهش بی‌طرفانه و عینی‌گرایانه در بررسی اسلام و گامی است در راستای تقویت گفتمان علمی و دانشگاهی در عرصهٔ اسلام‌پژوهی به زبان فارسی. از این رو، معیار انتخاب آثار این مجموعه برخورداری از رویکرد آکادمیک و انتقادی و مراعات معیارهای محققانه در تراز بین‌المللی است. امید می‌رود معرفی و رواج این قبیل پژوهش‌ها در ایجاد تحول در پارادایم اسلام‌پژوهی به زبان فارسی مؤثر افتد و مسیر دستیابی به وضعی مطلوب‌تر در مطالعات اسلامی را هموارتر کند.

فهرست

۱	پیش‌گفتار ترجمه فارسی
۱۱	یادداشت ناشر متن آلمانی
۱۳	معجزه
۱۷	کتابی دشوار
۱۹	قرآنی عربی
۲۳	محمد و شاعران
۲۵	برتری قرآن
۲۹	وحی و شعر
۳۳	قرآن و شعر مدرن عربی
۳۷	قدسی‌سازی زبان
۳۹	متنی برای تلاوت
۴۳	موسیقی
۴۷	متن به‌مثابه پارتیتور
۵۱	معضل ترجمه
۵۷	قرآن عربی و مسلمانان غیرعرب
۶۱	زبان کامل

۶۵	زبان به مثابه ماشین زمان
۶۷	تعارض آیه‌ها
۷۱	قرآن و دنیای مدرن
۷۳	گشودگی
۷۹	هرمنوتیک
۸۳	کوشش‌های اصلاحی
۸۷	امر زیبایی‌شناختی به مثابه امر سیاسی

۹۱	پیوست یکم: ادبیات آلمانی، قرآن و نیل یانگ
	مصاحبهٔ نوید کرمانی با النور واکتل در رادیو سی‌بی‌سی کانادا

	پیوست دوم: سلفی‌گری یا فیلولوژی؟ آنچه می‌توان از یک
۱۱۱	اسلام‌پژوه آموخت
	سخنرانی نوید کرمانی در مراسم اهدای جایزه به پروفیسور انگلیکا نویورت

	پیوست سوم: جنبهٔ زیبایی‌شناختی وحی؛ نکاتی دربارهٔ «پیامبر»
۱۱۹	و «هنرمند» در فرهنگ اسلامی و مسیحی

۱۳۵	نمایه
-----	-------

پیش‌گفتار ترجمه فارسی

۱

مایه خرسندی است که با انتشار کتاب پیش رو چهارمین شماره از مجموعه «اسلام‌پژوهی» نشر کرگدن در اختیار علاقه‌مندان و مخاطبان قرار می‌گیرد. در مجموعه اسلام‌پژوهی تلاش بر آن است آثاری آکادمیک و معیار از زبان‌های اروپایی انتخاب و ترجمه شوند که حاوی حرفی جدید و کمتر شنیده‌شده یا نکته‌ای نو و کمتر گفته‌شده باشند. این آثار گاه ممکن است به مسئله‌ای جدید و چالشی معاصر در جهان اسلام، همچون مسائل مربوط به زنان، حقوق بشر و دموکراسی، اختصاص داشته باشند و گاه ممکن است به بحث‌های نظری و بنیادی در مطالعات اسلام همچون روش‌های اسلام‌پژوهی و تحلیل تاریخی اسلام آغازین بپردازند. تاکنون، دو کتاب نخست مجموعه اسلام‌پژوهی از فضل‌الرحمان به گروه اول و سومین کتاب مجموعه درباره تاریخ قرائات قرآن به گروه دوم تعلق داشته‌اند.

اما شاید بتوان گفت یکی از مهم‌ترین دغدغه‌ها در مجموعه اسلام‌پژوهی معرفی شخصیت‌ها، پژوهش‌ها و نگرش‌هایی است که در فضای فکری و فرهنگی جامعه ما به‌طور عام و در محافل اسلام‌شناسی ما به‌طور خاص کمتر دیده می‌شوند و از بررسی دقیق و شناخت عمیق آنها خواسته یا ناخواسته غفلت می‌شود. اوضاع فکری و فرهنگی زمانه حاضر و شرایط سیاسی و اجتماعی عصر جدید ضرورت شناخت جامع و همه‌جانبه پدیده‌های تأثیرگذار در زندگی فردی و جمعی ما را دوچندان می‌کند و اسلام عنصری مهم و تعیین‌کننده در هویت بخش بزرگی از فارسی‌زبانان است. بنابراین، تردیدی نیست که باید از هر داده جدید و هر تحلیل بدیع در مطالعه پدیده

اسلام برای شناسایی و شناساندن بیشتر و بهتر آن به مخاطبان و علاقه‌مندان استقبال کرد. یکی از افراد شاخص در عرصه مطالعات اسلام در سال‌های اخیر نوید کرمانی، نویسنده و محقق نامدار ایرانی-آلمانی، است که آثار مهم و بدیعی در این باره نوشته است. چهارمین شماره از مجموعه اسلام‌پژوهی به ترجمه یکی از آثار مختصر نوید کرمانی و شناساندن نگرش او به اسلام و قرآن اختصاص دارد.

آثار نوید کرمانی از سال‌های پایانی قرن بیستم به این سو جای خود را در میان آثار متنوع و متکثر اسلام‌پژوهان غربی باز کرده‌اند. او را می‌توان در زمره محققانی دانست که طی چند دهه اخیر با فاصله گرفتن از روش تاریخی-انتقادی با نگاهی متفاوت به متون و منابع اسلامی می‌نگرند. نگاه کرمانی به اسلام و قرآن را می‌توان نگاهی ادیبانه و شاعرانه به متن مقدس و سنت پدیدآمده در پی آن برشمرد. او، در کنار برخی محققان به‌ویژه آلمانی، می‌کوشد به قرآن نه همچون متن و واقعیتی تاریخی که به مثابه مقوله و پدیده‌ای فرهنگی در تمدن اسلامی بنگرد. کرمانی علاوه بر تحصیل رشته خاورشناسی و تخصص در مطالعات اسلام، با ادبیات، هنر و فلسفه اروپایی هم به خوبی آشناست. او نویسنده‌ای فرهیخته و پراطلاع است و در آثار اسلام‌شناسانه‌اش - برخلاف بسیاری از آکادمیسین‌های غربی - گاه به شاعران و نویسندگانی چون ادونیس، اکتاوئو پاز، هولدرلین یا جیمز جویس ارجاع می‌دهد، یا به آثار فیلسوفان و هنرمندانی چون کی‌یرکگور، شلینگ، نیچه، مونتسارت یا باخ اشاره می‌کند. همین فرهیختگی در کنار تسلط بر نویسندگی حتی کارهای پژوهشی او را نیز برای مخاطبان عام و خاص خوشایند و خواندنی‌تر کرده است. برای شناخت بیشتر دنیای فکری و فرهنگی کرمانی و فهم بهتر اندیشه او مروری گذرا بر زندگی و آثار او خواهیم داشت.^۱

۲

نوید کرمانی در ۲۷ نوامبر ۱۹۶۷ در شهر زیگن آلمان از پدر و مادری ایرانی به دنیا آمد. تحصیلات دانشگاهی‌اش را در سه رشته مطالعات اسلام، فلسفه و تئاتر در کلن، قاهره و بن گذراند. در ۱۹۹۴ نخستین مرکز فرهنگی بین‌المللی را در اصفهان، زادگاه پدر و مادرش، بنا کرد که سه سال بعد به سبب بروز تنش در روابط سیاسی ایران و آلمان بسته شد. از ۱۹۹۸ به‌طور رسمی در روزنامه فرانکفورتر آگماینه مشغول به

۱. برای آشنایی بیشتر با جهان فکری کرمانی مطالعه پیوست اول همین کتاب پیشنهاد می‌شود.